

# Реферат на тему: "Життя і творчість Томаса Манна"

**Томас Манн**

Реферат на тему:

Життя і творчість

Томаса Манна

МАНН (Mann), Томас

6 червня 1875 р. — 12 серпня 1955 р.

Нобелівська премія по літературі, 1929 р.

Німецький прозаїк і публіцист Томас Манн народився в стародавньому портовому місті Любеке, на півночі Німеччини. Його батько, Іоганн Генріх Манн, був заможним торговцем зерном і міським сенатором; його мати, уроджена Юлія да Сильва Брунс, жінка музично обдарована, була родом із Бразилії, з родини німецького переселенця-плантатора і його дружини-креолки. Можливо, через змішане походження в М. сполучалися риси півничанина-європейця з його буржуазною обґрунтованістю, емоційною стриманістю і повагою до людської особистості і жителя півдня з його чуттєвістю, живим розумом і пристрастю до мистецтва. Це суперечливе змішання північних і південних рис, прихильності до буржуазних цінностей і естетизму зіграло важливу роль у житті і творчості М.

Манн повинний був одержати в спадщину сімейне підприємство по торгівлі зерном, але після передчасної кончини батька в 1891 р. підприємство було ліквідовано, і Томас закінчив школу, як він згодом виразився, "досить безславно".

Коли юнаку було 16 років, родина Манн переїхала в Мюнхен, у ті роки — як, утім, і тепер — великий інтелектуальний і культурний центр. У Мюнхені Томас якийсь час працює в страховій компанії і займається журналістикою, збираючи статті письменником за прикладом свого старшого брата Генріха. Незабаром М. улаштовується редактором у сатиричний щотижневик "Сімплиціссіmus" ("Simplizissimus"), починає і сам писати розповіді, що надалі увійшли в збірник "Маленький пан Фрідеман" ("Der Kline Herr Fridemann", 1898). Як і в більш пізніх своїх добутках, у цих розповідях М. з іронічної й у той же час досить смутною інтонацією зображує боязкого, бентежного "сучасного" художника, що б'ється в пошуках сенсу життя. Крім того, у цих розповідях протягає тяга М. до міцності буржуазного існування, що надить своєю неприступністю його героїв-художників.

Своїм першим же літературним здобутком "Будденброки" (1901) Манн увійшов у число великих художників слова. У романі відтворена історія буржуазної родини протягом чотирьох поколінь — знаходження величі і занепад стародавнього бюргерського роду. Письменник просліджує долю роду аж до найглибшої буржуазної кризи, що він сам навч спостерігає навколо.

Критики відзначають особливий зміст, вкладений письменником у поняття б ю р г е р с т в о.

Томас Манн багато писав про велику бюргерську культуру, говорив, що тепер вона профанується, особливо згубно на неї впливає масова культура Америки. Епоху імперіалізму він називав епохою кризи бюргерства. У контексті добутоків письменника слово "бюргерство" дуже близьке за значенням словам "шляхетність" і "інтелігентність". Письменник вважав, що російська література уважно аналізує внутрішню інтелігентність, людську шляхетність, що більш високої людяності, чим у російській літературі, "не було ніде і ніколи".

Найяскравішим представником бюргерської культури Манн вважав великого Гете.

Стихія бюргерства була всепоглинаючою людською і письменницькою пристрастю Т. Манна. Його інтереси до психоаналізу, романтизму, навіть до мистецтва і музики були частками моментами на тлі його служіння бюргерству. Бюргерство — основна тема його творчості. І якщо часом у його творчості бюргер і художник вступали між собою в конфлікт, остання правда для Т. Манна була на боці бюргера, справжньої інтелігентності.

Роман "Чарівна гора" (1925) вважається одним із самих значних і складних добутоків німецької літератури ХХ століття. Це своєрідна енциклопедія декадансу, його осуд і винесення смертельного діагнозу кращим знавцем цієї хвороби.

Дослідник Р. Фаезі називає "Чарівну гору" новою "Одіссеєю" зі своїми Сциллою і Харибдою, зі своєю Цірцеєю в особі Клавдії Шоша, зі сходженням у "царство мертвих". Це "Одіссея" духовних, а не географічних пригод, ця мандрівка у світі ідеологічних суперечок, конфліктів і концепцій буржуазної філософії ХХ століття. Головному герою Гансу Касторпу протипоказані декаданс і смерть, він з огидою відкидає фрейдизм. "Чарівна гора" — це місце, де раніш, ніж у низині, згустилася нова духовна атмосфера, центром якої стає Ганс.

Тетралогія "Йосип і його брати" (1933-1943) складається із самостійних романів "Історія Іакова", "Юність Йосипа", "Йосип у Єгипті" і "Йосип-годувальник". Крім того, цим романам передують передмова автора "Пекельний шлях", що коротко викладає історико-міфологічні і філософські концепції книги. Роботу над цими романами Манн назвав "зухвалою грою". За допомогою арсеналу художніх засобів він вирішив оживити стародавність, ґрунтуючись на легендах, міфах, піснях і сказаннях. Для цього письменник у 1930 році відправився в Палестину і Єгипет, місця, що збирався описати.

Але вершиною його творчості став "Доктор Фаустус" (1947). Його зміст має кілька планів. Для Німеччини цей роман має особливе значення, у ньому Манн показує духовну неспроможність буржуазної інтелігенції, що розтліває вплив ідей Шопенгауера, Ніцше, Фрейда. Головний герой роману німецький композитор Адріан Леверкюн, будучи носієм цих пороків західної інтелігенції, прирікає себе на щиросердечну спустошеність, творче безсилля й апатію.

У цьому романі Т. Манн звертається до древнього міфу про Фауста. Леверкюн теж йде на угоду з дияволом. Він теж знехтував свій щирий дарунок, запалав помилковим

честолюбством, цим і порозумівається його глузування над талантом, перекручене представлення про цінності світу.

Манн вважає, що саме інтелігенція несе відповідальність за трагічні події XX століття.

Творчість М. дуже вплинуло на читачів, що бачили в його багатозначних проблемних романах відображення їхнього власного інтелектуального і морального шукань. У 1929 р. письменнику присуджується Нобелівська премія по літературі "насамперед за великий роман "Будденброки", що став класикою сучасної літератури і популярність якого неухильно росте". У своїй привітальній мові Фредрік Бік, член Шведської академії, сказав, що М. став першим німецьким романістом, що досяг рівня Чарльза Діккенса, Гюстава чи Флобера Лева Толстого. Бік також відзначив, що М., з одного боку, створив складне духовне мистецтво, а з іншого боку — сам же сумнівається в його доцільності. На думку Боку, велич М. полягає в його здатності примирити "поетичну піднесеність, інтелектуальність з любов'ю до усього земного, до простого життя".

Після одержання Нобелівської премії у творчості М. велику роль стала грати політика. У 1930 р. письменник виголошує промову в Берліні, озаглавлену "Заклик до розуму" ("Em Appell an die Vernunft"), у якій ратує за створення загального фронту робітників-соціалістів і буржуазних лібералів для боротьби проти нацистської погрози. Він також пише "Маріо і чарівник" ("Mario und der Zauberer", 1930), політичну алегорію, у якій продажний гіпнотизер уособлює собою таких вождів, як Адольф Гітлер і Бенито Муссоліні. У його нарисах і мовах, що письменник вимовляв у ці роки по всій Європі, звучала різка критика політики нацистів; М. також виражав симпатії соціалізму, коли соціалісти вставали на захист волі і людського достоїнства. Коли в 1933 р. Гітлер став канцлером, М. і його дружина, що у цей час знаходилися у Швейцарії, вирішили в Німеччину не повертатися. Вони оселилися недалеко від Цюриха, але багато подорожували, а в 1938 р. переїхали в Сполучені Штати. Протягом трьох років М. читав лекції по гуманітарних дисциплінах у Прінстонському університеті, а з 1941 по 1952 р. жив у Каліфорнії. Він також був консультантом по німецькій літературі в Бібліотеці конгресу.

У 1936 р. М. був позбавлений німецького громадянства, а також почесного докторського ступеня Боннського університету, що була йому привласнена в 1919 р.; у 1949 р. почесний ступінь був йому повернута. У 1944 р. М. став громадянином Сполучених Штатів. Під час другої світової війни він часто виступав у радіопередачах на Німеччину, засуджуючи нацизм і призиваючи німців взятися за розум. Після війни М. побував у Західній і в Східній Німеччині, і скрізь йому був зроблений захоплений прийом. Однак письменник відмовився повернутися на батьківщину й останні роки прожив під Цюрихом.

Вже в похилому віці М. більш 13 років працював над тетралогією про біблійного Йосипа. У сучасно звучному, що іскриться іронією і гумором романі "Йосип і його брати" ("Joseph und seine Bruder", 1933...1943) просліджується еволюція свідомості від

колективного до індивідуального. "Тріумф М. полягає в тому, що ми любимо героя нітрохи не менше, ніж сам автор", — пише Марко Ван Дорен про суєтний, але чарівному Йосипові.

Іншим кумиром пізнього М. стає Гете, головний герой роману "Лотта у Веймарі" ("Lotte in Weimar", 1939), де про Гете і його життя розповідається від імені його колишньої коханої. По контрасту з цими, у якомусь змісті ідилічними добутками в "Докторі Фаустусе" ("Doktor Faustus", 1947) зображений геніальний, але психічно хворий музикант, чия творчість є відображенням духовної недуги епохи. Утримуючий гостру критику європейських вищих культурних шарів, "Доктор Фаустус" є також найбільш складним добутком М. з погляду стилю.

"Пригоди авантюриста Фелікса Круля" ("Bekenntnisse des Hochstaplers Felix Krull", 1954), останній роман М., з'явився результатом переробки рукопису, початої ще в 1910 р. Пронизаний іронією, роман є заключним акордом творчості письменника, для якого самоіронія завжди залишалася головним стимулом. Екстравагантна пародія, "Фелікс Круль", за словами самого М., переводить "автобіографічну й аристократичну сповідь у дусі Гете в сферу гумору і криміналістики". Художник, затверджує своїм романом М., — це фігура комічна: він може засліплювати й обманювати, але не може змінити світ. М. вважав "Фелікса Круля" своєї кращий, найбільш удаюю книгою, оскільки роман "одночасно заперечує традицію і йде в її руслі".